

Staatsbosbeheer

Het bos van de toekomst

Martijn Boosten

Vorst, 3 september 2026

Waar komt ons bos vandaan?

Eind 18^e eeuw: Nauwelijks bos meer door overexploitatie en degradatie

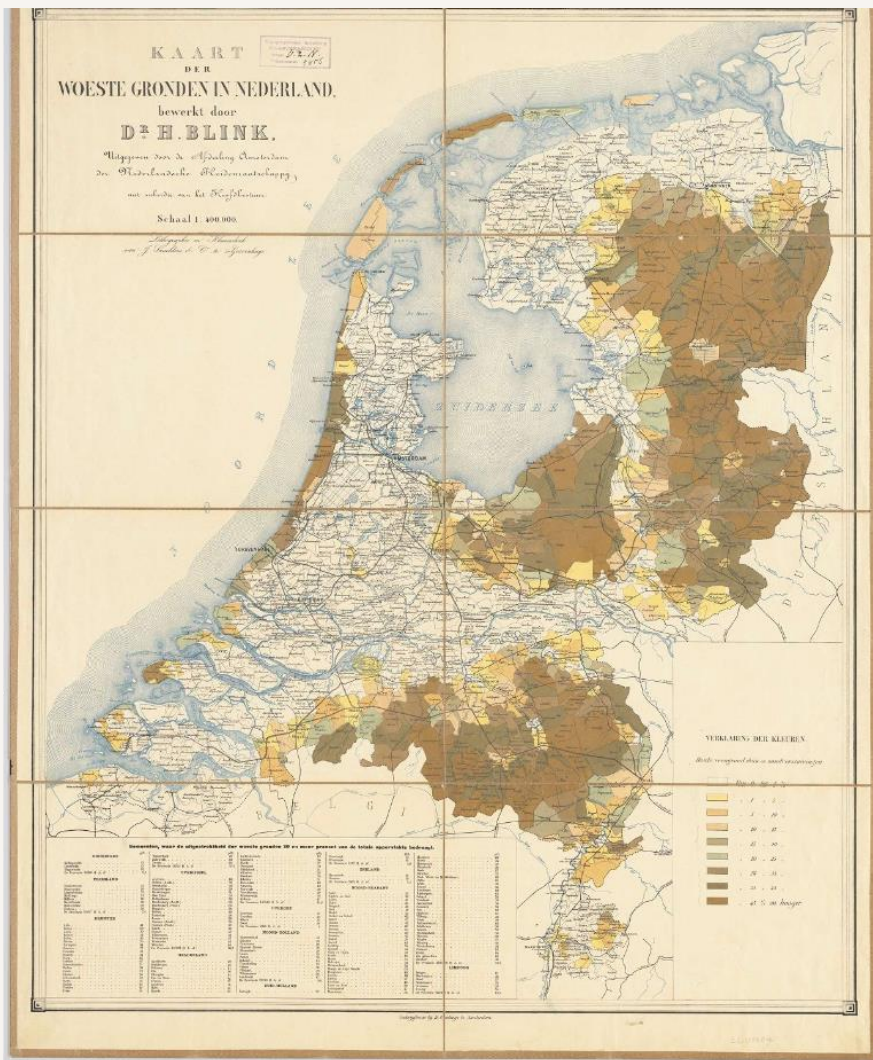
'Vierde gezicht vanaf de Heimenberg'
(Jan de Beijer, ca 1745, Collectie Gemeente Stedsmuseum Rhenen)

Zandverstuiving
(Fotocollectie Nederlandse Heidemaatschappij, Nationaal Archief)

19e en begin 20e eeuw: bebossing 'woeste gronden'

Kaart der woeste gronden in Nederland / bewerkt door H. Blink ; uitgegeven door de afdeling Amsterdam der Nederlandsche Heidemaatschappij, met subsidie van het hoofdbestuur - 1892 (Collectie Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit Amsterdam)

Aanplant Ripse bossen
(Fotocollectie Nederlandse Heidemaatschappij, Nationaal Archief)

Inzet ossenploeg bij heide ontginning 1902
(Bron: Canon van Nederland)

Houtproductie

Vellen grove den in boswachterij Breda 1959
(Bron: Collectie Staatsbosbeheer)

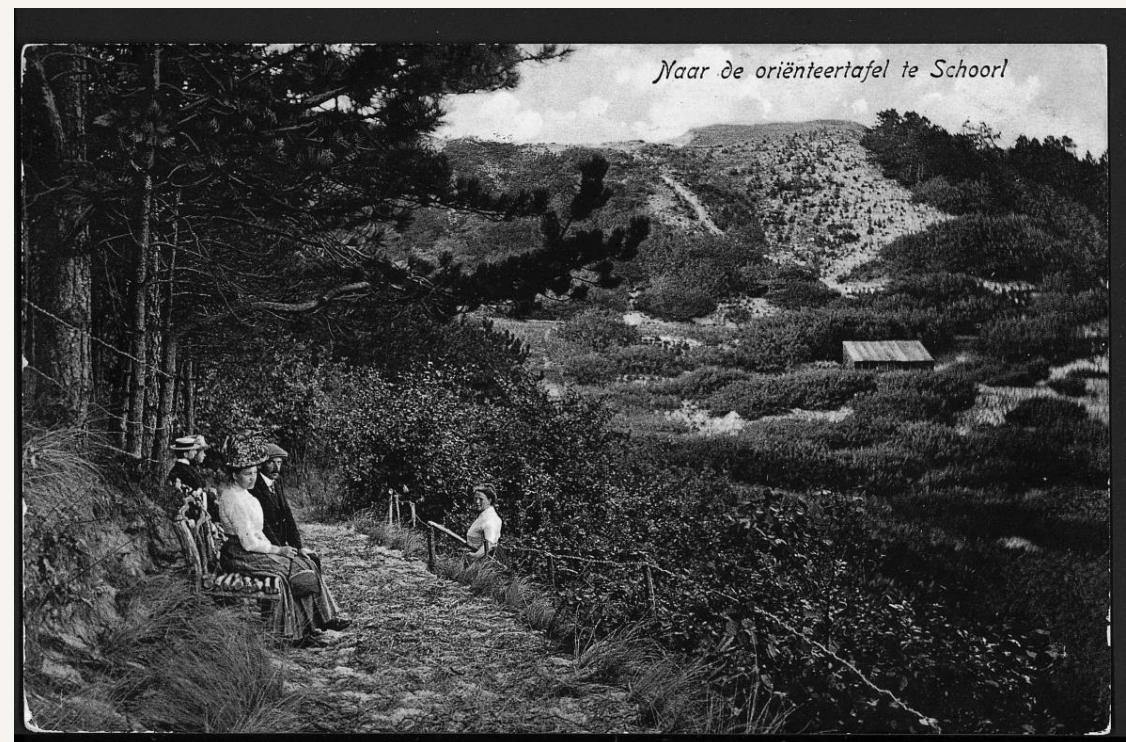

Uitdragen dennen in boswachterij Austerlitz 1948
(Bron: Collectie Staatsbosbeheer)

Natuurbescherming

- Nood-Boswet 1917 (vanaf 1922 Boswet)
 - Voorkomen velling niet kaprijpe bossen
 - Onteigenen als natuurschoon aangetast werd
- Natuurschoonwet 1928
Instandhouding landgoederen en buitenplaatsen
- Vanaf 1929: SBB begint samen met Natuurmonumenten met inventarisatie vogels, planten, zoogdieren en insecten

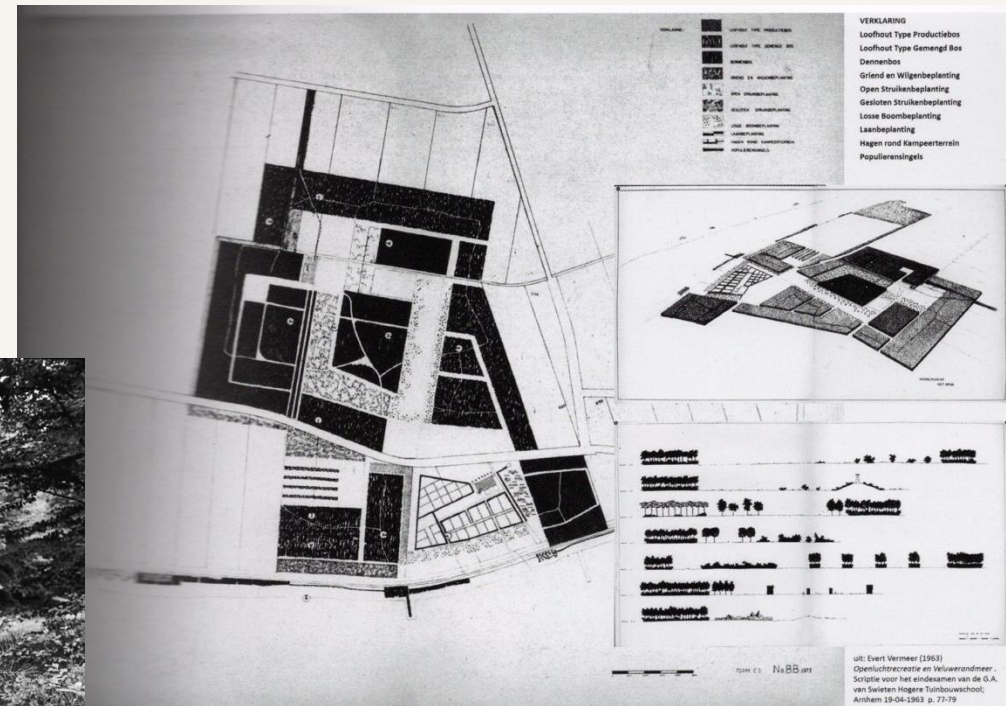
Opkomende recreatie

- Toenemende welvaart
- Vanaf 1958 is recreatie officiële taak SBB
- 1965: SBB: 115 gemarkeerde wandelroutes, 14 speelvijvers, 195 picknickplaatsen, 43 speelweiden, 68 kampeerterreinen, 37 uitzichtpunten,

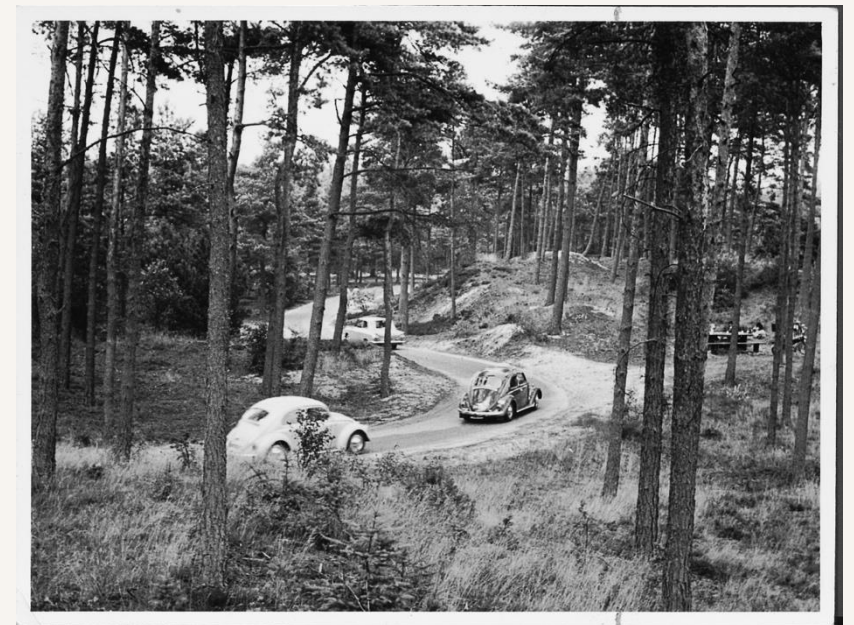

Natureducatie door boswachter in het Speulder- en Spriederbos 1952
(Bron: Collectie Staatsbosbeheer)

De Peterson Ramingweg bij Nunspeet in 1964
(Bron: Collectie Staatsbosbeheer)

Ontwerp Spijkbos 1963
(Bron: Horlings & Blom. 2018. De Groene Horizon)

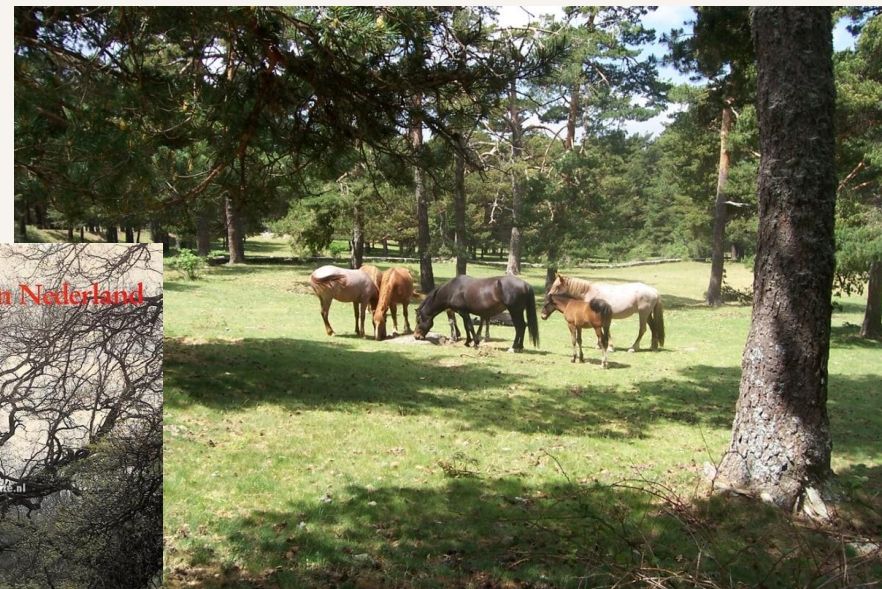
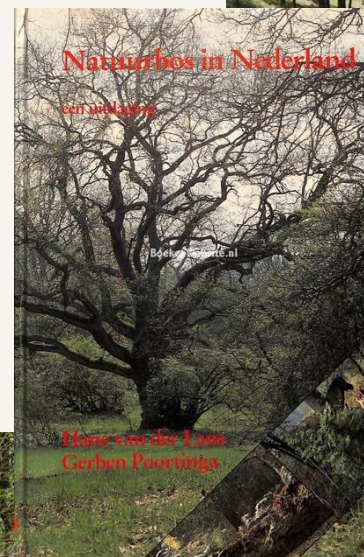

Nieuwe inzichten over bos(beheer)

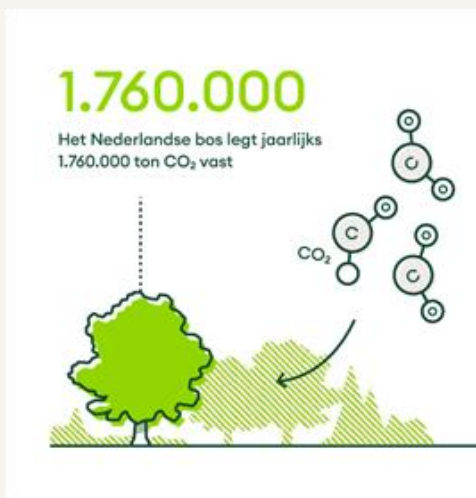

Stormschade Deelen mei 1973
(Bron: Collectie Staatsbosbeheer)

Een breed palet aan ecosysteemdiensten

Bos onder druk

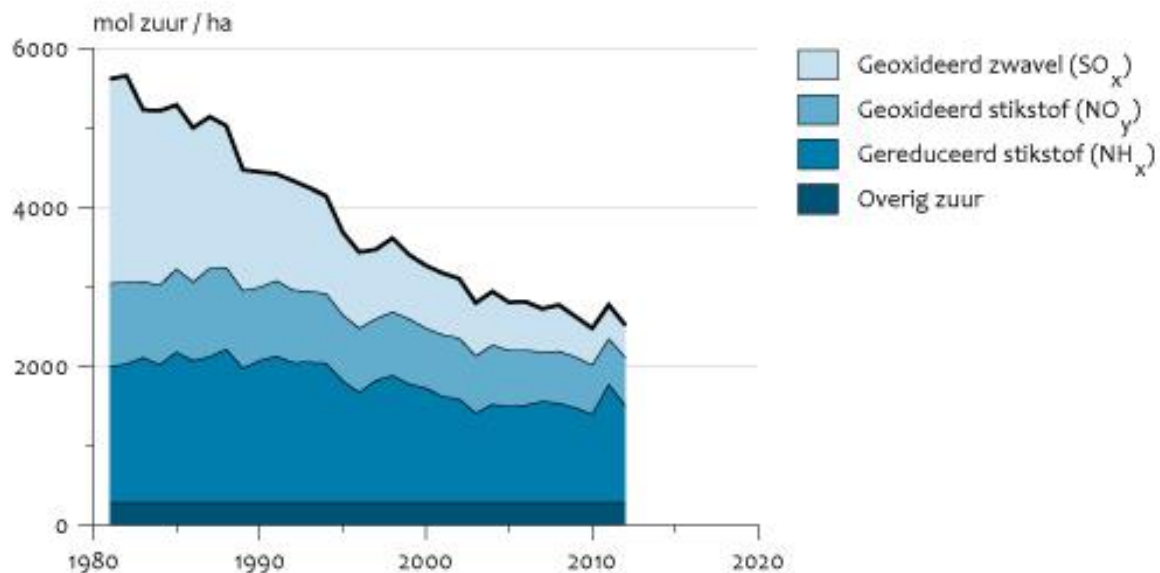

WKR, oktober 2025

Zure regen

Verzurende depositie

Bron: RIVM, 2013.

PBL/mel13
www.clo.nl/nl018413

Bron: <https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Waldsterben>

Actie Bosalarm 1985 (Bron: <https://www.brabantsemilieufederatie.nl>)

A photograph of a forest floor covered in green moss and small purple flowers, with many tall, thin pine trees in the background.

Nieuws

Veel meer stikstof in bosbodems dan in 1990

12 september 2024

Contactpersoon
ir. JJ (Anjo) de Jong

Contact

Meer contactpersonen (1)

Het artikel "Invloed van stikstofdepositie op organische stof en voedingsstoffen in de bodem." is gepubliceerd in het Vakblad Natuur, Bos en Landschap.

Koolmeesje lijdt onder verzuring

Biologie Op de Veluwe liggen jonge koolmezen in het nest met gebroken pootjes. De oorzaak zou kalkgebrek door verzuring kunnen zijn.

 Hester van Santen 14 juni 2017 Leestijd 2 minuten

De mezen in de Noord Ginkel, een bos bij Ede, hebben grote problemen. Hier een zwarte mees met gebroken bekken, dijbeen en scheenbeen.

Foto's Arnold van den Burg 88

Functionele diversiteit mycorrhizaschimmels onder druk door stikstofdepositie

— Wim A. Ozinga (Alterra, Wageningen UR / Radboud Universiteit Nijmegen) en Thomas W. Kuiper (Wageningen UR)

[illegible]

» Ruim negentig procent van de vaatplanten leven nauw samen met spoorwits-voerende schimmels. Plooi en schimmel hebben daar haast bij. De schimmel tapt via de wortels van de vaatplant

zuikers (disacchariden) af voor zijn energievoorziening en levert hiervoor in ruil nutriënten aan de plant.

Tijl zijn verspreiding type mycorrhiza met verschillende verschillen in uiterlijk, hyfale en ecologische. Dit artikel richt zich op schimmels die mycorrhiza vormen met planten die in het type van vegetatie, vooral op de bodem bodem. Het is een gespecialiseerd mycorrhiza-type dat om de wettigheden van bomen een mantel van schimmelswerf vormt. Doordat deze mantel de wortels van de plant beschermt tegen ziekten, verkoopt het contact tussen plant en bodem vrijwel volledig via de schimmel. In tegenstelling tot andere mycorrhiza-types, planten de meeste mycorrhiza-schimmels zich voort via zichbare sporen die in de bodem kunnen overleven. Ze kunnen ruim 50 soorten ectomycorrhiza-vormende paddenstoelen voor. Bekende voorbeelden zijn: vliegenzwam, cantharel, eekhoornzwam en truffel. Ectomycorrhiza-vormende paddenstoelen worden vaak gebruikt in de bosbouw, vooral als zaai, bereik, denn, beuk, den en Sjoepje (zie tabel).

28 **THE PLANT** September 2015

uit de wetenschap

— Esther Lucassen, Ralf Aber, Alfons Smolders, Roland Bobbink, Jose van Diggelen (Onderzoekscentrum B-ware), Michael van Roosmalen (Stichting het Limburgs Landschap), Dries Boxman, Leon van den Berg en Jan Roelofs (Radboud Universiteit)

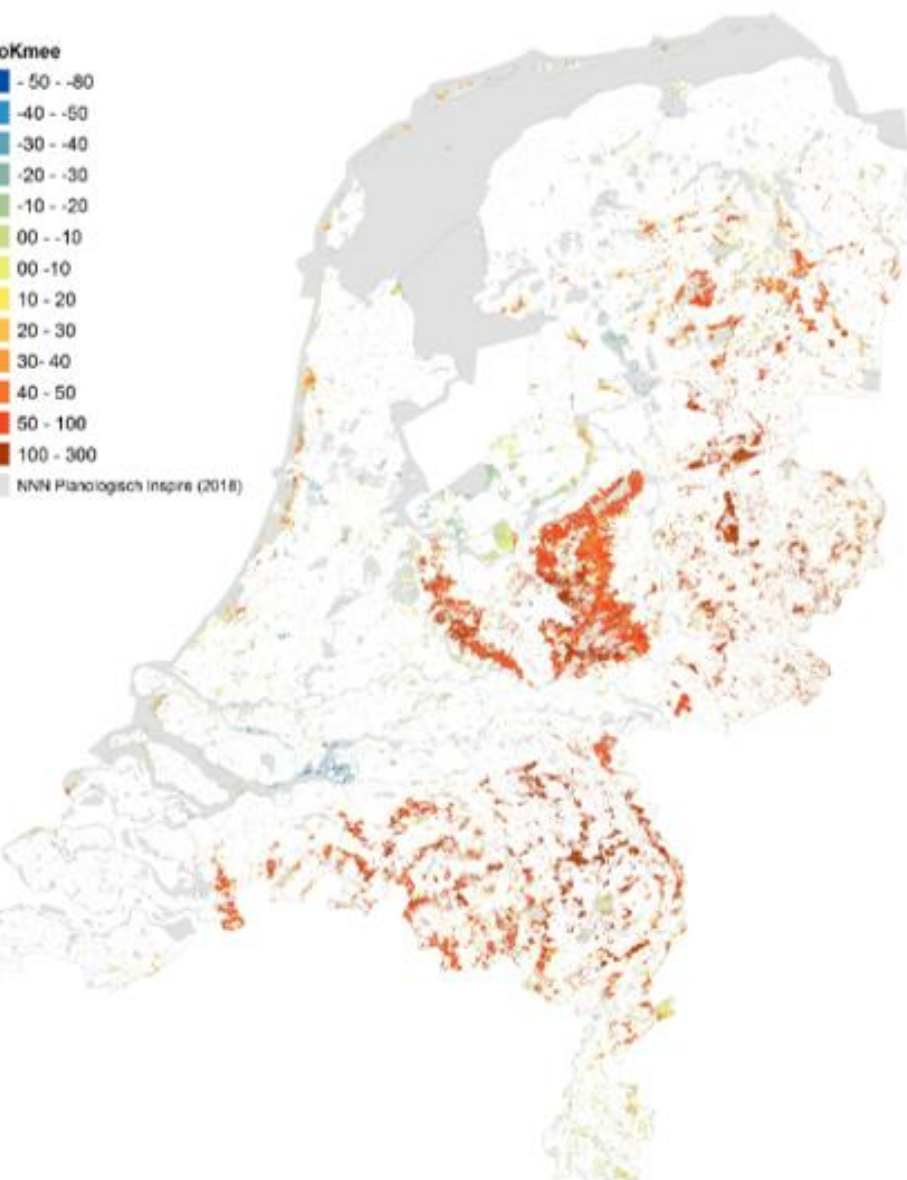
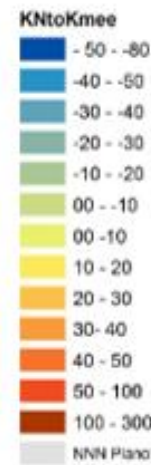
In het januari-nummer van het Vakblad stond een artikel over de eikensterfte in Nederland. In een enquête suggereerden terreinbeheerders kaalvraat en extreme weersomstandigheden als belangrijkste oorzaken van de sterfte. Stichting het Limburgs Landschap heeft ons gevraagd middels een veldonderzoek te achterhalen wat de oorzaken zijn voor het fenomeen eikensterfte. Het onderzoek laat zien dat de bodemkwaliteit een sturende rol speelt en het van groot belang is om de herstelstrategieën nog eens kritisch onder de loep te nemen.

De nonnetjes (gorsruis rufus) is een naar lang levende, Europese, hardop lullende boerenvogel die zich sinds de laatste ijstijd vanuit Zuid-Spanje, Zuid-Italië en het zuiden van de Balkan naar het noorden over Europa heeft verspreid. De Nederlanden en Belgische autochtonen zijn er niet. Het is een van de vogels die Spanje en Zuid-Italië, Daarnaast zijn er ook veel eiken afkomstig uit verschillende landen geboren in Nederland en België aangeplant. Dit soort heet ook in de jaren tachtig en begin en negentig van de vorige eeuw een van de vogels met grootschalige sterfte. Het tijdschrift was eenduidig: ontwikkeling van ingestoven takken en kroonleden, vorming van waterloten en massale aantasting door insecten.

De laatste jaren is er een sterke toename in sprake van een sterk verhoogde depositie van verzurende atmosferisch nitraat en zwavel in Nederland. Met name de hoeveelheid droge depositie (niet opgelost in neerslag) wordt steeds meer onderzocht. Het is een van de meest ingevallen van een boom. Atmosferische droge invloeden door de boomkroon en depositie

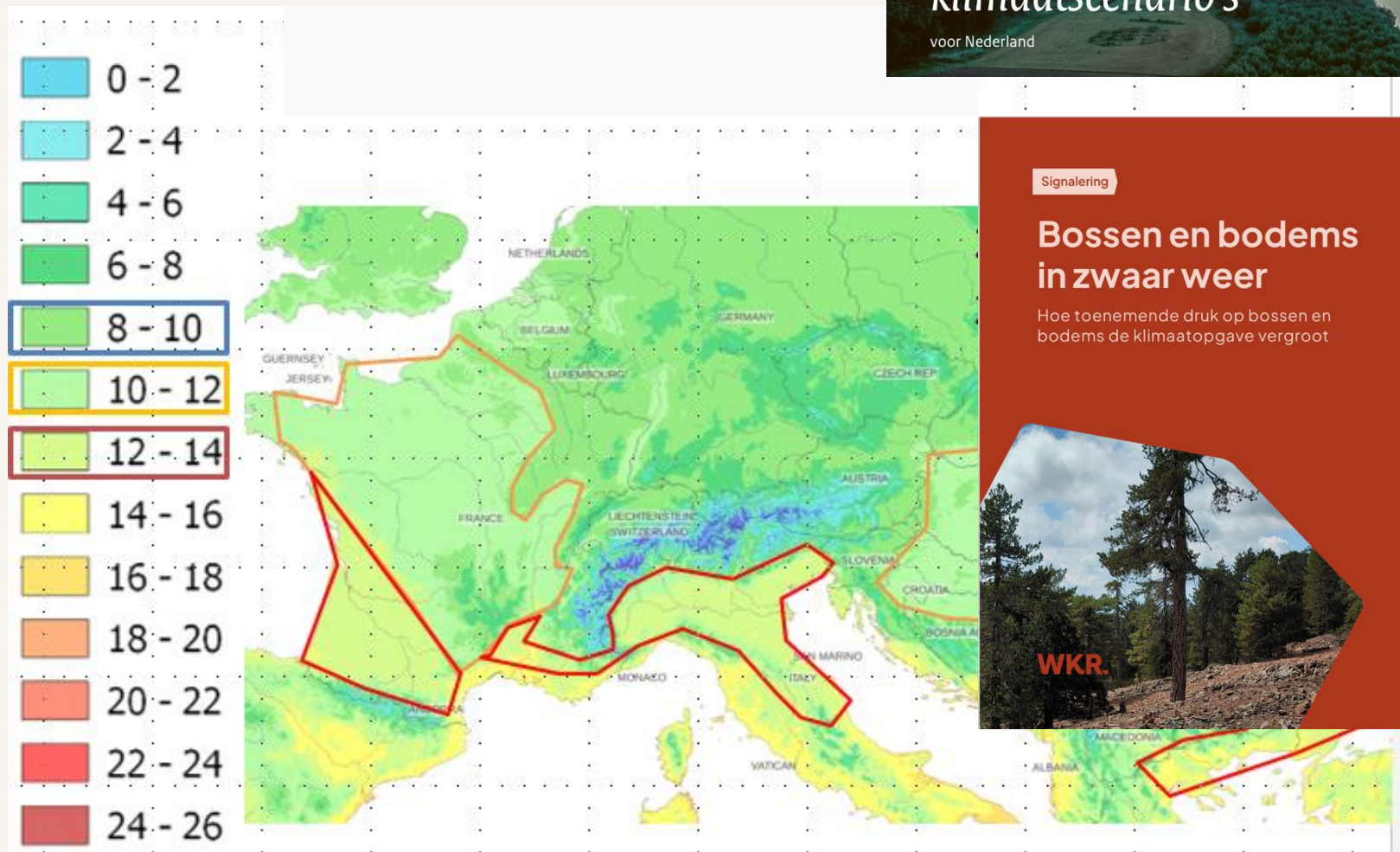
MAY 2014 • 2

NL BOS: N-TOTAAL TOV MEEST KRITISCHE KDW

Klimaatverandering

Net binnen Algemeen Economie Sport Media, Cultuur en Achterklap Shop

Woensdag 2 september 2026 | Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

1,5 gradendoel is gepasseerd station: 'Er zijn nu geen goede scenario's meer'

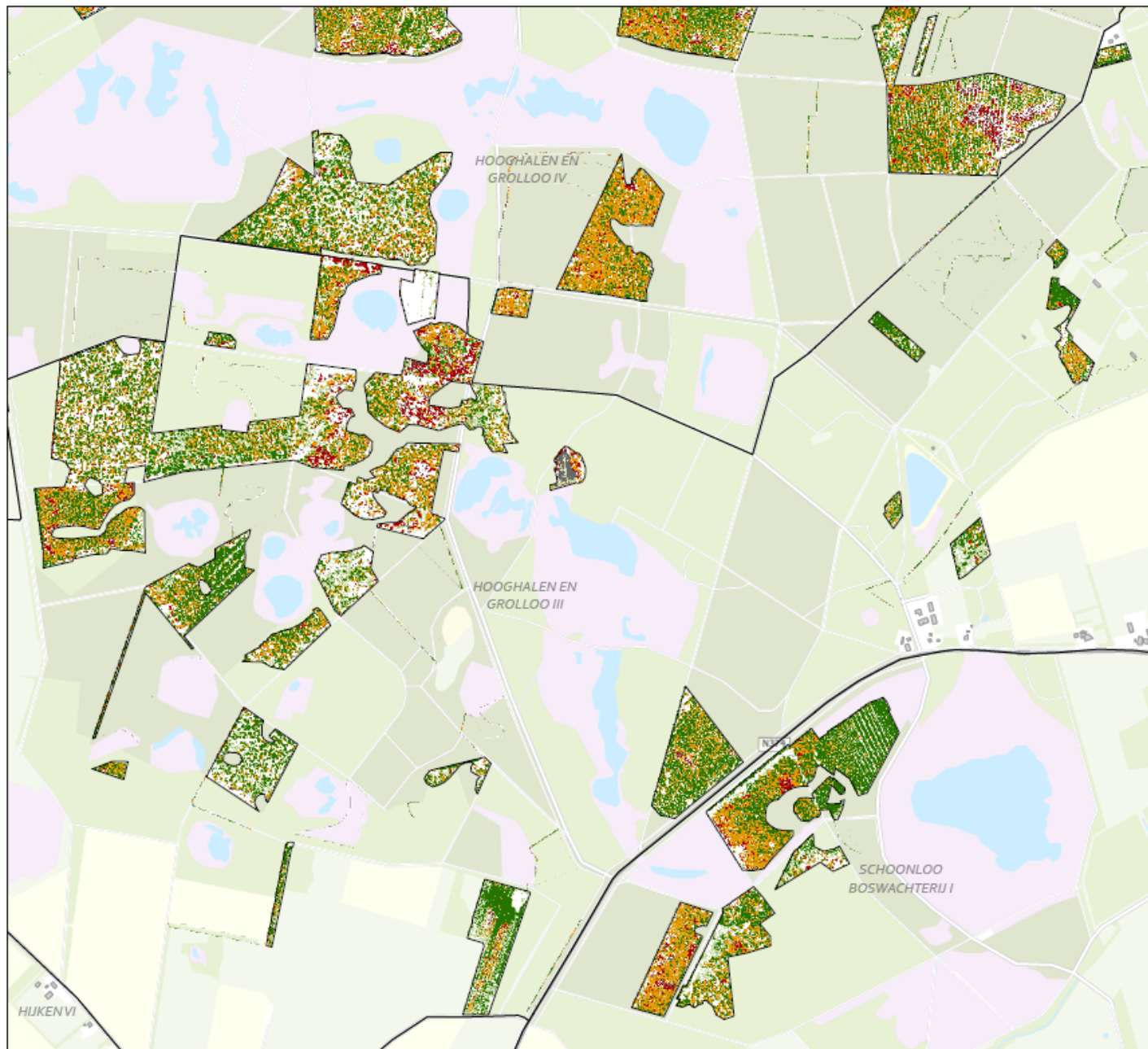
Jeroen Kraan
Klimaatverslaggever

2 sep 2026 om 06:10
Update: 4 uur geleden

1.2K reacties

Delen

Het gaat definitief niet lukken om de wereldwijde klimaatopwarming onder de 1,5 graden te houden, het meest ambitieuze doel uit het Parijsakkoord. Dat zeggen wetenschappers al langer, maar wordt woensdag ook erkend door het VN-milieuprogramma. Toch gaat het klimaatdoel niet in de prullenbak.

Datum afdruk kaartbeeld: 31 03 2023

ArcGIS Projectnaam: SBB Vitaliteit Werkblokkaarten

Vitaliteit Spar - Drenthe

Hooghalen en Grolloo III

Kaartcode: 230331 01 de Gelderlander

Formaat: A3

In opdracht van:
Staatsbosbeheer
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
N. Spliethof

Legenda

Boslaag Spar (FS/OS/SS)

□ Boslaag Spar (FS/OS/SS)

Vitaliteitsbeoordeling

Value

■ Dood

■ Verminderd vitaal

■ Vitaal

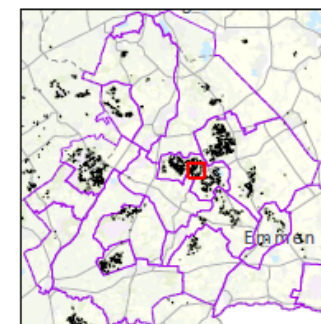
■ boomlaag afwezig, niet groen

■ boomlaag afwezig, wel groen

■ boomlaag afwezig, < 1m

Werkblokken

□ Werkblokken

0 240 meter

Eerst de droogte, toen de kever:
bijna alle fijnsparren zijn dood

Lariksbastkever velt bijna
duizend bomen

Verzwakte den is prooi voor Sphaeropsis?

1. Grove den met een voor Sphaeropsis typisch geremde groei van de inmiddels afgestorven topscheut.
2. De zwarte puntjes op de afgestorven naalden op dit grove dennen-takje zijn de vruchtlichamen van Sphaeropsis sapinea. Je kan ze ook vinden op dennenkegels.
3. Blauwverkleuring van dennenhout, ook veroorzaakt door Sphaeropsis.
4. Grove dennenopstand in de Antwerpse Kempen met sterk verminderde vitaliteit, lichte benaarding en verspreide sterfte van dennen door Sphaeropsis-aantasting.

— Etiënne Thomassen & Bart Nysen (beiden Bosgroep Zuid Nederland)

Sphaeropsis sapinea is een schimmel die vooral grove, Corsicaanse en Oostenrijkse den aantast, en soms ook (zilver) spar, lariks, thuja, tsuga en douglas. In Duitsland wordt de schimmel vaak met het synoniem *Diplodia pinea* aangeduid. Men spreekt er van *Diplodia-Triebsterben*. In sommige Duitse regio's sterven op droge groeiplaatsen grote delen van dennenopstanden. Hoe is de situatie in Nederland?

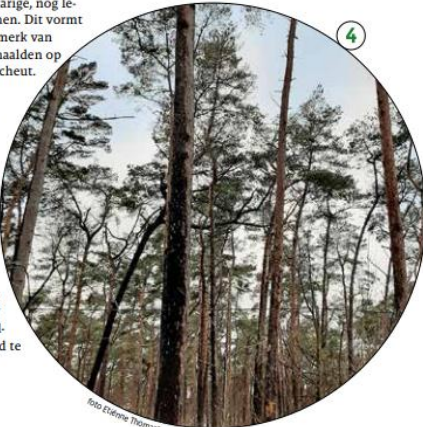
> De schimmel dringt via jonge naalden of via hagel, veeg- of velschade aan takken binnen en verstoort de groei, waarna scheuten en soms de hele boom afsterven. Typisch is een geremde groei en gebogen verdord kwastje van de laatste groeischeut. Kleine zwarte puntjes op afgestorven naalden en kegels zijn de vruchtlichamen van de schimmel, waaraan de soort goed te herkennen is. Bosbeheerders kennen de schimmel als de veroorzaker van de blauwverkleuring van geoogst dennenhout. Sphaeropsis wordt gezien als een secundaire schade-soort. De schimmel profiteert van verzwakte bomen. Onderzoekers zien een duidelijke relatie tussen de droge zomers van de afgelopen jaren en de ontwikkeling van de schimmel. In literatuur wordt soms het verwijderen van besmette bomen aangeraden, maar door anderen als ondoelmatig beschouwd, omdat de besmettingsdruk moeilijk te verlagen is. De schimmel is inheems en

eigenlijk altijd aanwezig. Zorgen voor een veerkrachtig bos met vitale bomen lijkt daarom de meest voor de hand liggende beheermaatregel.

Sphaeropsis versus Brunchorstia
Een aantasting waarmee Sphaeropsis verward kan worden, is Brunchorstia. Hierbij begint de ziekte met een paarse tintvorming in de naalden, gevolgd door het roodbruin verkleuren van de naalden van de jongste jaarscheut, vanaf de basis van de naalden uitbreidend naar de top. Uiteindelijk vallen de dode naalden af, waarna nieuwe naalden uit de slapende knoppen onder de scheut (op de grens met de tweejarige, nog levende scheut) tot ontwikkeling komen. Dit vormt het gemakkelijkst herkenbare kenmerk van Brunchorstia: lichtgroene kransjes naalden op de grens met de afgestorven jonge scheut.

Nederlands dennenbos
De afgelopen maanden hebben wij in dennenbossen extra gelet op het voorkomen van de schimmel Sphaeropsis. Het afsterven van grote groepen dennen hebben we nog niet vaak gezien in Nederland, maar sterfte van enkele dennen en lichte benaarding zien we wel. Verdorpe kwastjes en vruchtlichamen komen we regelmatig tegen. Herken je dit schadebeeld van jouw bos en zie je ook al duidelijk uitval? Laat het ons weten! Voor een vervolgartikel proberen we een beter beeld te krijgen van de situatie hier.<

e.thomassen@bosgroepzuid.nl

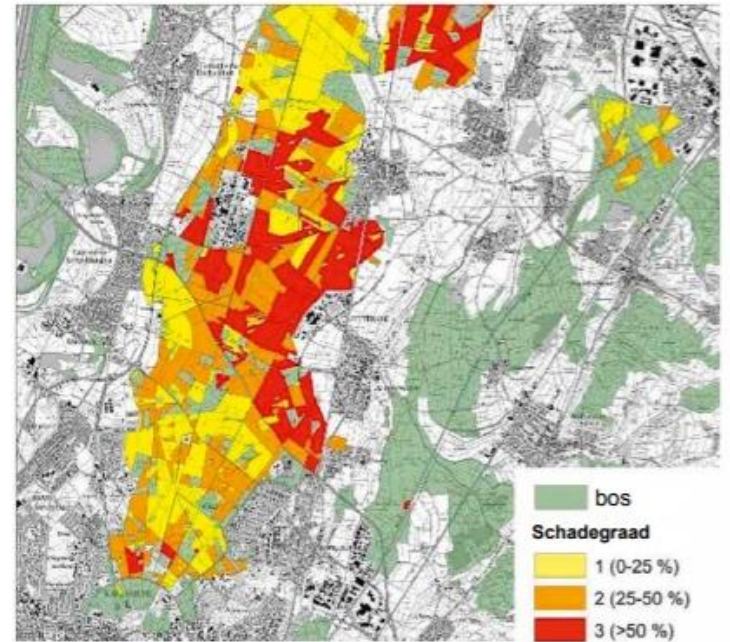
#184 april 2022 vakblad natuur bos landschap 3

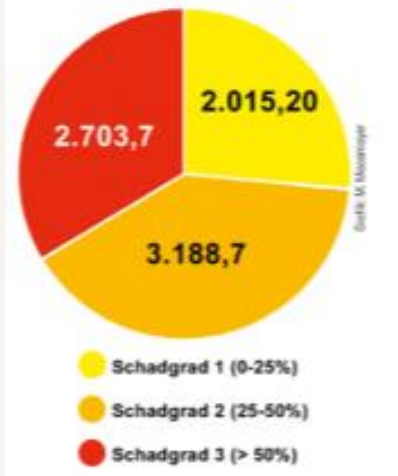
Bossterfte in de Duitse Rijnvallei: ons voorland?

De sterfte van fijnsparren in D is bekend. Minder bekend is di de Rijnvallei tussen Mannheim den-Baden sinds een aantal jar grote schaal ook boomsoorten douglas, zomer- en wintereik e den sterven. Mede als gevolg v grootschalige boomsterfte ont licht in het kronendak en gaat maat op veel plaatsen verloren om te kijken wat voor de Nedi en Vlaamse bossen valt te verv wat de eventuele gevolgen kur Een Nederlands-Vlaamse deleg vorig jaar naar Duitsland om m vakgenoten de ontwikkelingr beschouwen.

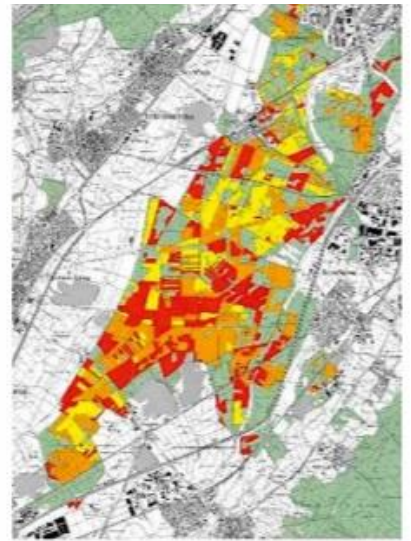
16 vakblad natuur bos landschap oktober 2025 7

Figuur 1. Schade aan opstanden in het Hardtwald.

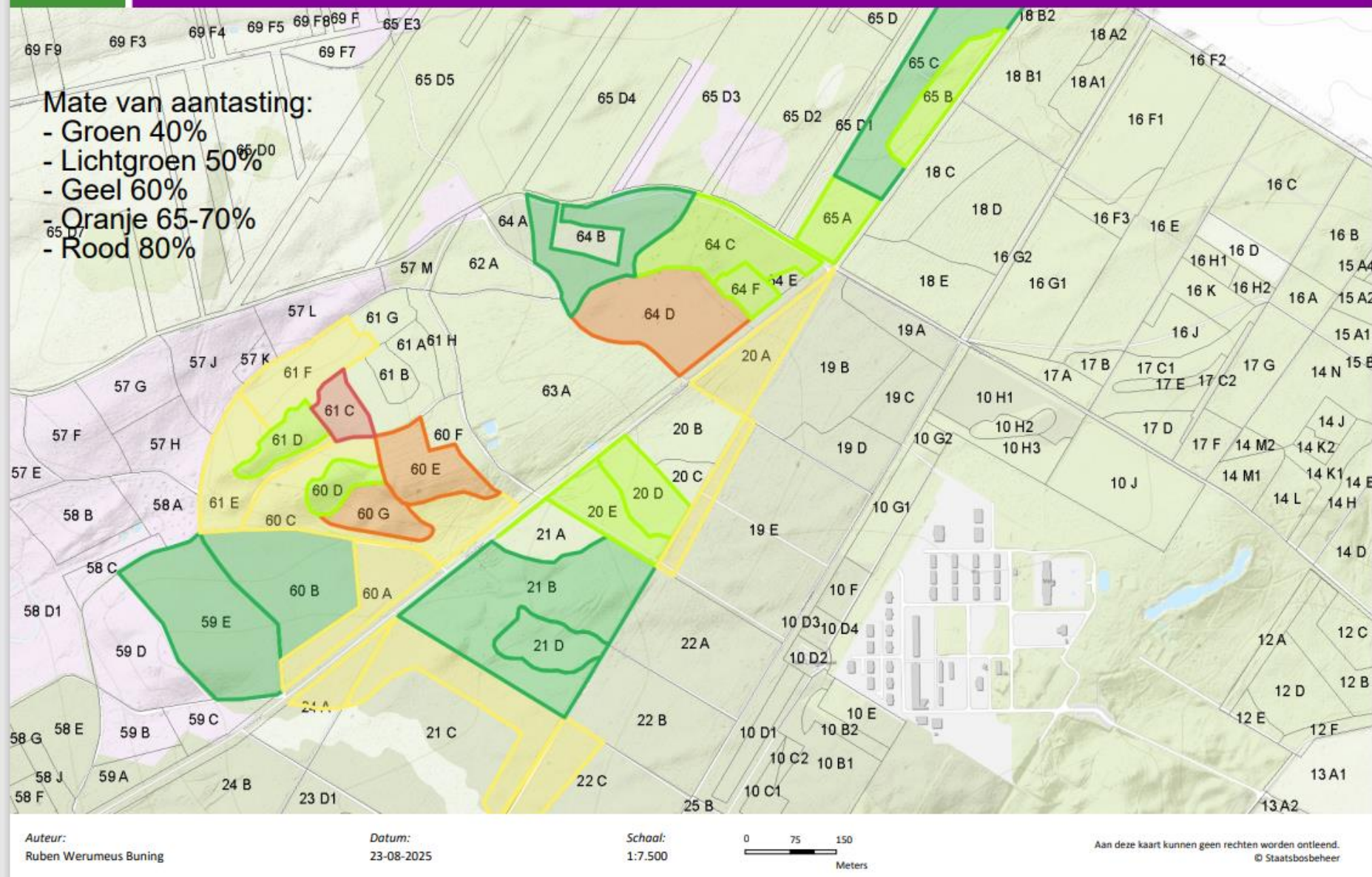

Figuur 2. Schade bij grove den in Landkreis Karlsruhe.

mate van aantasting Sphaeropsis

NOS Nieuws • Dinsdag 4 augustus, 04:48 •
Aangepast dinsdag 4 augustus, 10:06

Natuurbrand Limburg wordt groter, blussen duurt nog zeker tot morgenochtend

De brand in het natuurgebied bij Oostrum, in Noord-Limburg, wordt groter. Deze breidt zich volgens de veiligheidsregio uit van het zuiden naar het oosten.

Deel van Lombokbos bij Leersum weggevaagd door storm: 'Er is niks meer van over'

PERSBERICHT • 30 JUNI 2023

Vroege vogels van de toekomst zijn niet vroeg genoeg

KLIMAATVERANDERING

Bij koolmezen blijkt er duidelijk een grens te zitten aan hun vermogen om zich aan klimaatverandering aan te passen. Op korte termijn nóg

Natuur

Binnen dit gebied liggen geen Natura 2000 gebieden. Er bevindt zich wel een aantal droogtegevoelige beheertypen zoals open akkerland, maar het risico op verdroging wordt er vooralsnog klein geacht. [Verzilting vormt voor het Robbenoordbos een bedreiging. Het type bos is hier verziltingsgevoelig.](#) Wanneer voor Noord-Holland meer karakteristieke brakke soorten en beheertypen zouden worden geïntroduceerd, biedt het ook voor deze regio een kans om klimaatadaptieve natuur te ontwikkelen en in stand te houden.

Wat is de toekomst van het bos?

HET NEDERLANDSE BOS IN 2100

GEVOLGEN VAN KLIMAATVERANDERING

WARMER EN DROGER

Hogere temperaturen en langere droge periodes leiden tot verdroging van de bodem en meer risico op bosbranden.

MEER PLAGEN EN ZIEKTEN

Warmere winters zorgen ervoor dat plagen en ziekten overleven en zich sneller verspreiden.

BOSBRANDEN

Langere droge periodes vergroten de kans op bosbranden, ook in Nederland.

NIEUWE BOOMSOORTEN

Soorten uit zuidelijker gebieden, zoals de steeneik, dennen en robinia, zijn algemener.

MEER DIVERSITEIT

Bossen worden soortenrijker, maar de samenstelling verandert. Inheemse soorten komen onder druk te staan.

NATTE EN DROGE EXTREMEN

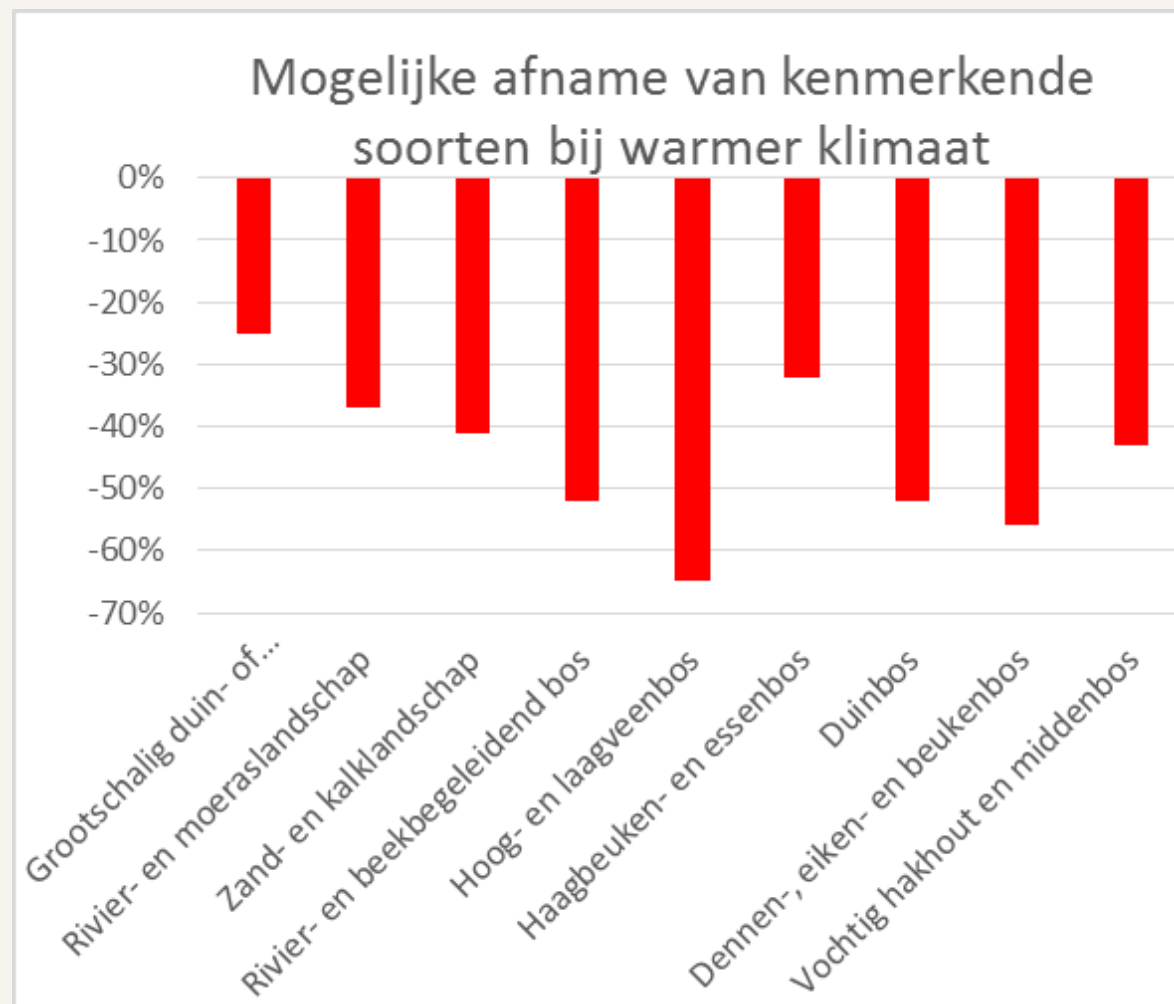
Hevige regenbuien zorgen voor wateroverlast, terwijl langdurige droogte zorgt voor schade aan bomen en natuur.

ANDERE DIERSOORTEN

Zuiderse diersoorten zoals wilde zwijnen, reeën en insecten nemen toe, terwijl sommige inheemse soorten verdwijnen.

Figuur op basis van data Wamelink, et al. 2020. Veertig procent van de Nederlandse plantensoorten komt onder druk door opwarming. *Vakblad Natuur Bos Landschap*. 17 (161), 12-15.

Late-spring frost risk between 1959 and 2017 decreased in North America but increased in Europe and Asia

Constantin M. Zohner^{a,1,2}, Lidong Mo^{a,1}, Susanne S. Renner^b, Jens-Christian Svenning^{c,d}, Yann Vitasse^e, Blas M. Benito^f, Alejandro Ordóñez^{c,d,g}, Frederik Baumgarten^e, Jean-François Bastin^{a,h}, Veronica Sebald^b, Peter B. Reich^{i,j}, Jingjing Liang^k, Gert-Jan Nabuurs^{l,m}, Sergio de-Miguel^{n,o}, Giorgio Alberti^{p,q}, Clara Antón-Fernández^r, Radomir Balazy^s, Urs-Beat Brändli^t, Han Y. H. Chen^{u,v}, Chelsea Chisholm^a, Emil Cienciala^{w,x}, Selvadurai Dayanandan^{y,z}, Tom M. Fayle^{aa,bb}, Lorenzo Frizzera^{cc}, Damiano Gianelle^{cc}, Andrzej M. Jagodzinski^{dd,ee}, Bogdan Jaroszewicz^{ff}, Tommaso Jucker^{gg}, Sebastian Kepfer-Rojas^{hh}, Mohammed Latif Khanⁱⁱ, Hyun Seok Kim^{jj,kk,ll,mm}, Henn Korjusⁿⁿ, Vivian Kvist Johannsen^{hh}, Diana Laarmannⁿⁿ, Mait Lang^{nn,oo}, Tomasz Zawila-Niedzwiecki^{pp}, Pascal A. Niklaus^{qq}, Alain Paquette^{rr}, Hans Pretzsch^{ss}, Purabi Saikia^{tt}, Peter Schall^{uu}, Vladimir Šebek^{vv}, Miroslav Svoboda^{ww}, Elena Tikhonova^{xx}, Helder Viana^{yy,zz}, Chunyu Zhang^{aa}, Xiuhai Zhao^{aa}, and Thomas W. Crowther^a

Edited by Thomas J. Givnish, University of Wisconsin-Madison, Madison, WI, and accepted by Editorial Board Member Robert E. Dickinson March 30, 2020 (received for review November 29, 2019)

Wie we zijn
Wat we doen
Onze thema's
Nieuws & agenda
Netwerk Ecologie

BLOG
06 JUNI 2023

Hoe de wintervlinder zich zo snel aanpast aan klimaatverandering

KLIMAATVERANDERING

GESCHREVEN DOOR

Natalie E. van Dis

Door de steeds warmere winters kampt de Nederlandse wintervlinder (*Operophtera brumata*) met een 'mismatch' tussen het uitkomen van de eitjes en de beschikbaarheid van genoeg jong eikenblad. Maar de vlinder past zich verrassend goed aan. Natalie van Dis ging op zoek naar geschikte kandidaten om die genetische veranderingen te verklaren. Vandaag is ze hierop in Groningen gepromoveerd.

Accepteer video cookies om de video te bekijken

EXPERTS

Natalie E. van Dis

nieuwsuur

Donderdag 13 augustus, 11:00

Cruciale Golfstroom kan eerder stilvallen als aarde sneller opwarmt

Annabel van Gestel
redacteur Nieuwsuur

HET NEDERLANDSE BOS IN 2100

ALS DE AMOC STILVALT

KOUDER EN EXTREMER

Sterk afkoelende temperaturen zorgen voor langere, strenge winters en korte, koele zomers. Extremen nemen toe.

MEER PLAGEN EN ZIEKTEN

Verzwakte bomen zijn gevoeliger voor plagen, schimmels en nieuwe ziekten die zich makkelijker verspreiden in vochtige omstandigheden.

NAT EN DRASSIG

Veranderde neerslagpatronen leiden tot nattere winters, wateroverlast en zuurstofarme bodems. Veel bomen sterven door wortelrot.

VERSCHUIVING NAAR KOUDER BOS

Warmteminnende soorten verdwijnen. Soorten uit koelere klimaten, zoals berk, lariks en spar, nemen beperkt toe – maar groei blijft traag.

MINDER DIVERSITEIT

Het bos wordt soortenarmer. Veel huidige soorten kunnen zich niet aanpassen aan de koude en nattere omstandigheden.

WATEROVERLAST

Stijgende zeespiegel en veranderde stromingen zorgen voor verzilting en vernatte bossen, vooral in laaggelegen gebieden.

VERANDERDE DIERENWERELD

Soorten verdwijnen of trekken naar het noorden. Alleen generalisten en kou-tolerante soorten blijven over.

Wat wil de maatschappij in 2100 van het bos?

1.760.000

Het Nederlandse bos legt jaarlijks
1.760.000 ton CO₂ vast

WAT WIL DE MAATSCHAPPIJ VAN HET NEDERLANDSE BOS IN 2100?

Het bos als onmisbare infrastructuur voor een leefbare toekomst.

1

KLIMAATBUFFER

Het bos vangt CO₂ op, slaat koolstof op, houdt water vast en zorgt voor verkoeling. Het beschermt ons tegen hitte, droogte, extreme neerslag en stijgende zeespiegel.

2

VEERKRACHTIG ECOSYSTEEM

Een bos dat meebeweegt met het klimaat van de toekomst. Met een grote variatie aan soorten, leeftijden en structuren is het bos sterk en veerkrachtig.

3

BIODIVERSITEIT

Een rijk bos vol leven. Ruimte voor planten, insecten, vogels, zoogdieren en schimmels. Dood hout en natuurlijke processen krijgen een belangrijke plek.

4

GEZONDHEID & RECREATIE

Een plek om te bewegen, te ontspannen en te ontmoeten. Voor rust, natuurbeleving, spelen en onze mentale en fysieke gezondheid.

5

DUURZAME GRONDSTOFFEN

Het bos levert duurzaam hout voor woningen, constructies en producten. Oogst in balans met natuur, klimaat en lange termijn koolstofopslag.

6

VEILIG LANDSCHAP

Bossen als onderdeel van groen-blauwe netwerken die steden, rivieren en landbouwgebieden beschermen tegen klimaatrisico's.

DE GROTE VERANDERING

VAN:

"Hoeveel hout kunnen we uit het bos halen?"

NAAR:

"Welke functies moet één bos tegelijk vervullen?"

HET IDEALE BOS VAN 2100 IS NIET HET BOS MET DE MEESTE BOMEN, MAAR HET MEEST VEERKRACHTIGE BOS DAT DE MEESTE MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIES TEGELIJK KAN DRAGEN.

Resumé

- Het Nederlandse bos is grotendeels ontstaan als monocultuur aangeplant op relatief arme groeiplaatsen
- Bossen zijn nog relatief jong
Qua bosecosysteem- en bodemontwikkeling nog in opbouwfase
- Het bos levert de maatschappij een breed scala aan bosecosysteemdiensten
En dat zal in de toekomst waarschijnlijk alleen maar meer worden
- Omstandigheden voor het bos veranderen ingrijpend en (deels) onomkeerbaar
Maar waar het precies naartoe gaat is moeilijk te voorspellen
- Niets doen is geen optie!

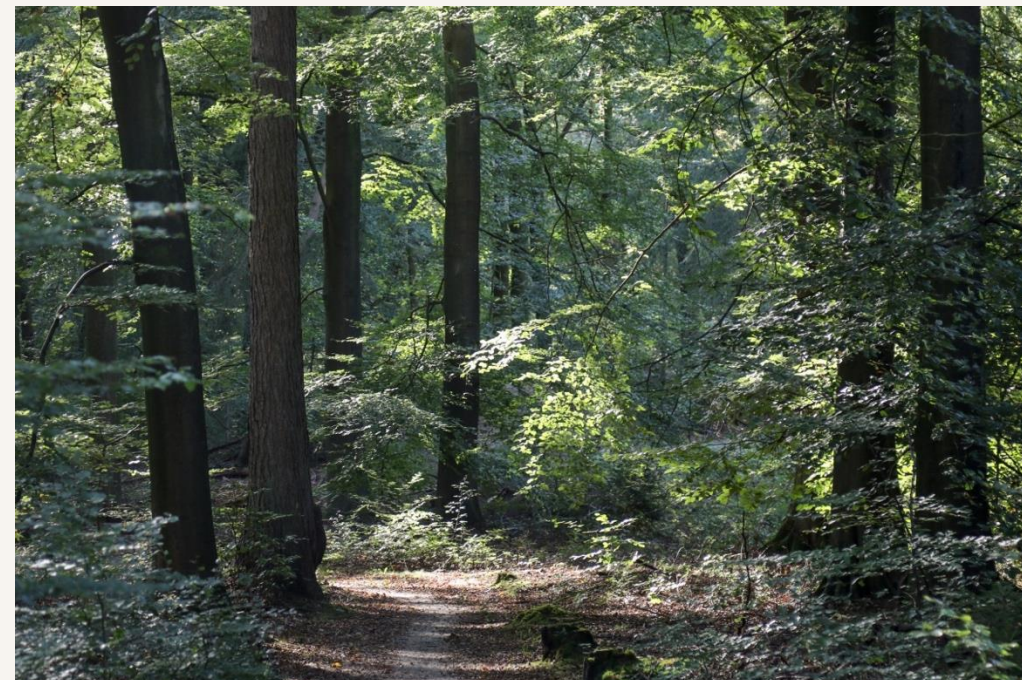
Werken aan veerkrachtige bossen

Bronmaatregelen noodzakelijk, maar tegelijkertijd ook werken aan versterken veerkracht bossen

Veerkracht = mogelijkheid van herstel na verstoring + aanpassingvermogen aan veranderende omstandigheden

Door behoud en versterken:

- **Gezonde bosbodem en waterhuishouding**
- Biodiversiteit en structuurvariatie
- **Bos(micro)klimaat**
- **Boomsoortenmenging en verjonging**

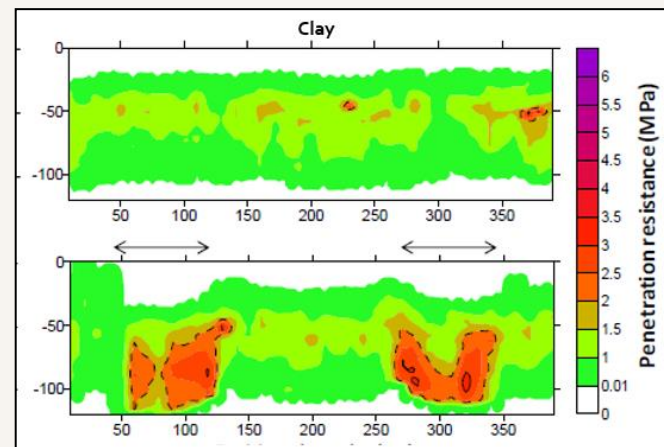
Gezonde bosbodem

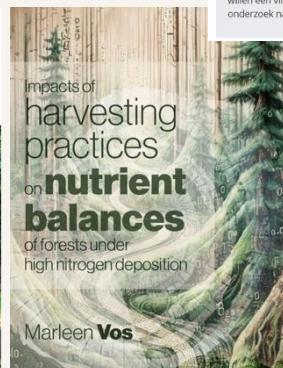
Is steenmeel schadelijk voor miljoenpots in zure bossen?

Buigroepen Stichting Buigroepen

18-NOV-2025 - Het strooien van steenmeel in verzuurde bossen is inmiddels niet nieuw meer. Het is een van de maatregelen die bedacht zijn om bossen te revitaliseren. Bedachtzaam, want bospoetsers willen een vinger aan de pols houden waar het gaat om de effecten op de bodem én het bodemleven. Het onderzoek naar de effecten op miljoenpots is een van die graadmeters.

Hoe rijk-strooiselsoorten bijdragen aan een gezonde bosbodem

Verbeteren waterhuishouding

- Tegengaan effecten verdroging en verzuring
- Maar ook extreem natte jaren: Stuurbaar maken, maar hoever gaan we daarin?
- Bij vernatting: nadenken welke waarden je kan verliezen

Kan het ook te veel regenen voor de natuur?

18 april 2024 • Biodiversiteit • Leestijd 3 minuten

Het was nat in Nederland de afgelopen maanden. Kleddernat. Een zegen voor de natuur, klinkt het overal. En dat klopt. Maar té nat is ook niet goed. Niet alleen maken de ondergelopen wandel- en fietspaden het recreanten moeilijk, ook verschillende bomen en insecten kunnen in de problemen komen. Staatsbosbeheerders Martijn Boosten (bosadviseur) en Henk-Jan van der Veen (boswachter ecologie Twente) belichten de voor- en nadelen van de overvloedige regen.

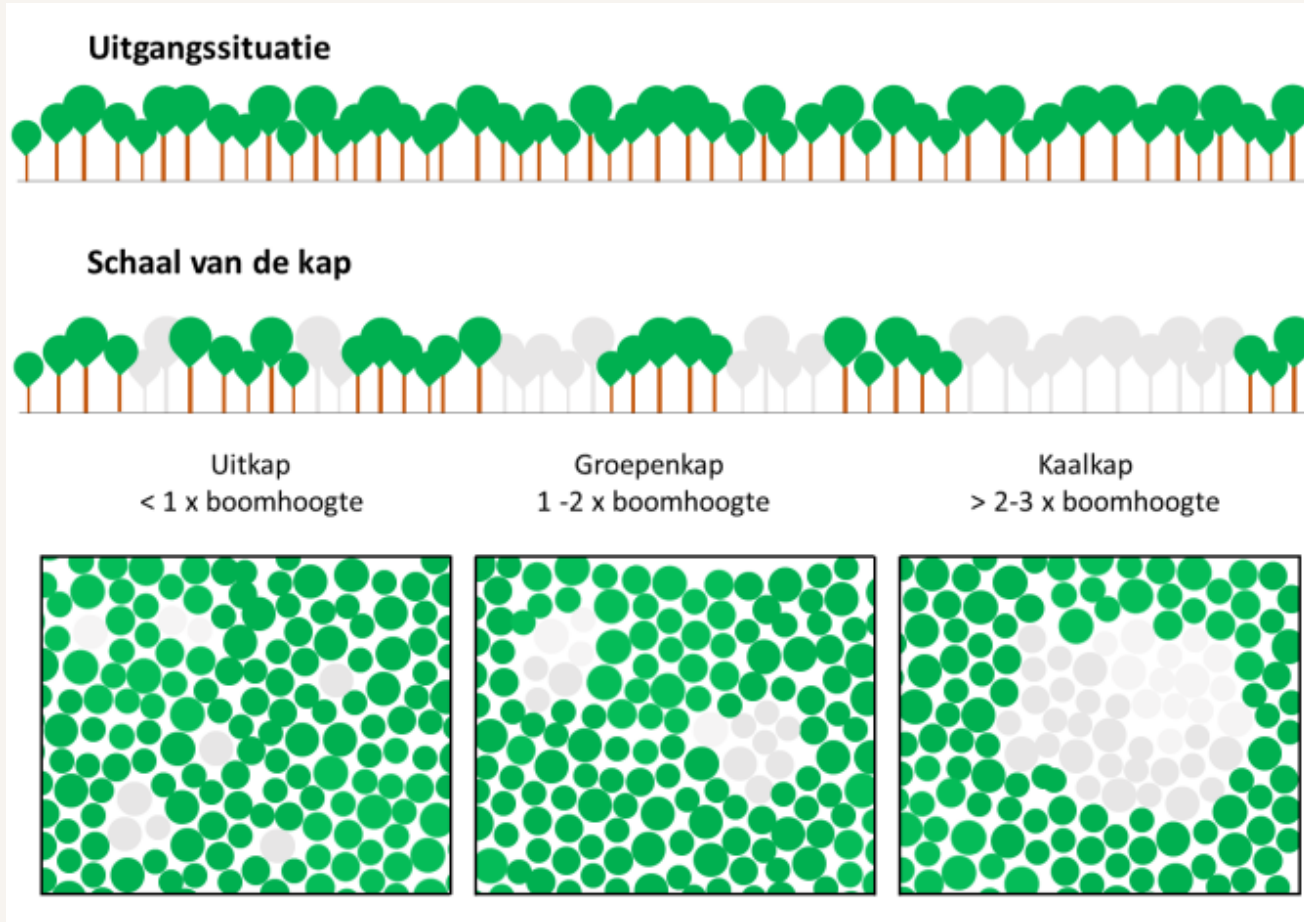

Een ondergelopen wandelpad in het Drents-Friese Wold.

Kleinschalig(er) beheer en behoud bosmicroklimaat

(Foto: Ecopedia.be)

Bron: <https://www.wur.nl/nl/nieuws/De-ecologische-effecten-van-vlaktekap-in-het-Nederlandse-bos.htm>

Boomsoorten(menging) belangrijke sleutel

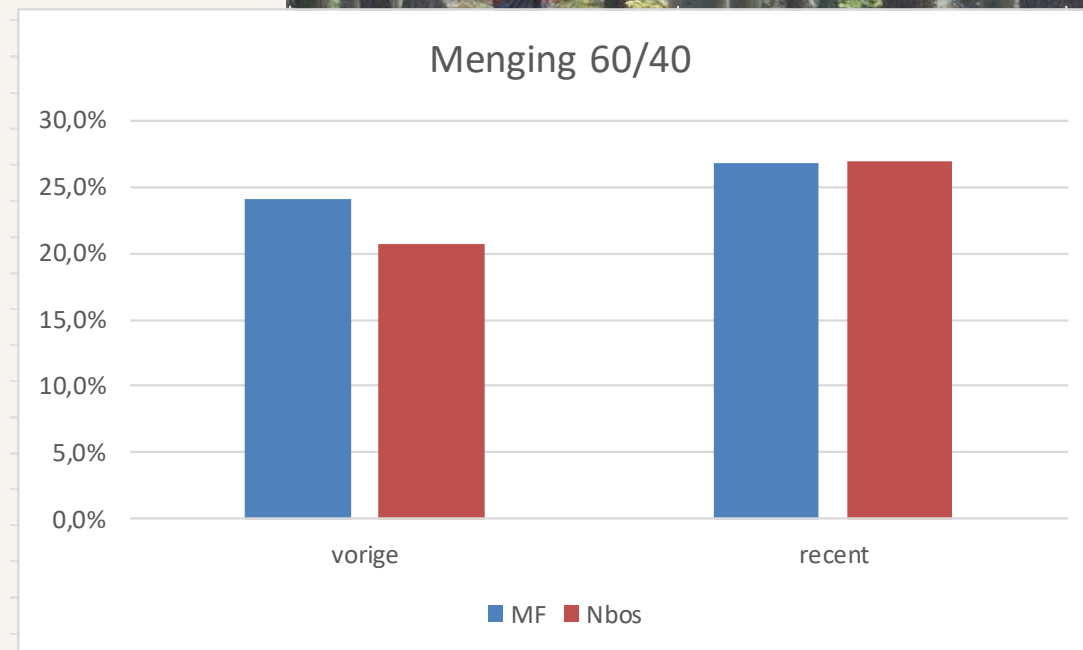
- Meer gemengd:
 - Biodiversiteit
 - Risicospreiding
 - Functionele redundantie
 - Efficiëntere benutting bodem en vocht
- Breder soortenpalet:
 - Klimaatbestendiger (droogtetolerant, zouttolerant,)
 - Goed afbreekbaar strooisel
 - Biodiverse soorten
 - Maar ook houtkwaliteit

Versterken boomsoortenmenging

- Breder soortenpalet (risicospreiding, efficiëntere benutting bodem en vocht, ...), klimaatbestendiger, rijkstrooisel, boomsoortengebonden biodiversiteit, kwaliteitshout, versterken functionele redundantie
- Inheems en ingeburgerd zijn basis
- Kleinschalig aanvullen palet met nieuwe soorten
- Langzaam proces

Bosverjonging dé motor

Bosverjonging is dé motor voor aanpassingsvermogen

- Meer en andere soorten
- Natuurlijke selectie

Continue gevarieerde (loof)bosverjonging noodzakelijk

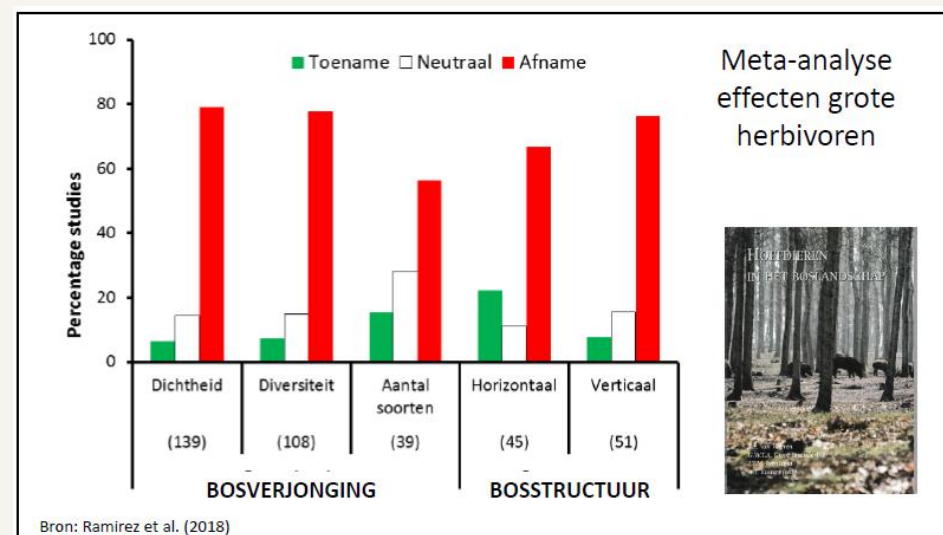
=> 1% van het areaal/jaar via uitkap en groepenkap

Bosverjonging en wild

- Wild in veel gebieden remmende factor voor gevarieerde bosverjonging (m.n. loofbomen)
- O.b.v. indicator lijsterbes kent 83% van zandgronden te hoge wilddruk voor bosverjonging
- Ingrijpen wildstand
 - Adaptive Impact Management
 - Geeft dilemma's en uitdagingen (ook maatschappelijk)

Tempo versterken veerkracht

- Urgentie is hoog
- Er gebeurt al veel en er staat veel in de steigers
- Maar daarmee zijn we er nog lang niet
- Versterken veerkracht vergt een langere tijdshorizont dan 10 jaar
- Tempo aanhouden dat goed is voor het bos
- Belangrijk om ook de maatschappij meenemen in dit verhaal!

Staatsbosbeheer

Dank voor uw
aandacht!

Teveel gebruik van ChatGPT helpt het bos ook niet 😊

